

Arviointityökalu psykologin ja kuraattorin asiakastyöhön (esiopetus, perusopetus, toisen asteen ammatillinen koulutus, lukio)

- Arviointityökalulla kerätään tietoa asiakasta osallistaen psykologin ja kuraattorin työstä.
- Arviointityökalu psykologin ja kuraattorin asiakastyöhön kehitettiin osana pääkaupunkiseudun LAPE-hanketta (lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) 2017-2018

Mihin tarpeeseen kehittämistyö vastaa?

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakashyötyä ja kokemusta saadusta palvelusta arvioidaan tällä hetkellä hyvin niukasti tai usein ei lainkaan.

Osassa asiakastietojärjestelystä (esim. Aura) on mahdollista tehdä arviointi työn vaikuttavuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta asiakkuuden jälkeen. Arviointi on kuitenkin kapea ja subjektiivinen työntekijän tekemä arvio.

Kehittämisen tavoitteeksi muodostui tarve kehittää opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin työhön soveltuva arviointiväline. Mallin avulla on tarkoitus saada aiempaa paremmin tietoa opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin työn asiakashyödyistä. Tavoitteena oli, että jatkossa asiakkaan kokemaa hyötyä ja asiakaspalautetta kerättäisiin osana asiakasprosessia osallistaen asiakasta.

Miten kehitettiin?

Mallia on työstetty asiakaspalaute työryhmässä ja mallin suunnittelussa on hyödynnetty tutkimustietoa ja jo valmiita malleja, joista on rakennettu opiskeluhooltoon soveltuva väline.

Pilotoinnista saatujen palautteiden ja kommenttien perusteella on tehty tarvittavat muutokset.

OHJEET ARVIOINTITYÖKALUN KÄYTTÖÖN

- Materiaali:
 - Hyvinvointini -lomake → asiakkaan subjektiivinen arvio omasta hyvinvoinnista, olennaista työskentelyn aikainen muutos
 - Käyntiarvio -lomake → palaute työntekijälle käynnistä
 - Ylläolevissa lomakkeissa hyödynnetään asteikkoa 1-10 (1=negatiivisin luokitus ja 10=positiivisin luokitus)
- Arviointi toteutetaan yhdessä lapsen tai nuoren ja tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Pienten lasten kohdalla arvion tekee huoltaja tai muu vastaava lähiaikainen.
- Arviointityökalua käytetään suunnitelmallisissa asiakasprosesseissa (esim. tukikäynnit, interventiot)
- Arviointi toimii sekä arviointityökaluna, palautevälineenä että asiakashyödyn mittarina
- Arviointi toteutetaan työskentelyjakson alkaessa (1. tai 2. käynti) sekä viimeistään uudelleen käyntijakson lopussa. Suositeltavaa on kuitenkin käyttää arviointivälinettä jokaisella käynnillä, koska se on nopea tehdä jokaisen käynnin aikana. Tällöin voidaan tarvittaessa tarkemmin seurata etenemistä ja kiinnittää asiakkaan kannalta olennaisiin asioihin huomiota.
- Asiakas saa täytettäväkseen Hyvinvointini –lomakkeen Työntekijä esittelee asiakkaalle jokaisen arvioinnin kohteena olevat teemat lyhyesti, suullisesti ja tarvittaessa hyödyntää apukysymyksiä, mikäli asiakas tarvitsee apua tietyn teeman arvioinnissa tai työntekijä haluaa itse tarkentaa asiakkaan arviota
 - Arvioitavat teemat: koulunkäynti ja oppiminen, ihmissuhteet (koti- ja kaverisuhteet), mielen hyvinvointi, terveys, arjen hallinta (vuorokausirytmii ja mielekäs tekeminen sekä resurssit ja talous)
 - Arviointiteemojen esittely tulee suhteuttaa lapsen ja nuoren koulutusasteeseen, taitotasoon sekä kielitaitoon hyödyntäen omaa asiantuntijuutta
- Kunkin käynnin lopussa asiakas saa täytettäväkseen Käyntiarvio –lomakkeen. Työntekijä esittelee asiakkaalle jokaisen arvioinnin kohteena olevat teemat lyhyesti, suullisesti.
 - Arvioitavat teemat: vuorovaikutus työntekijän kanssa, keskustelun aiheet ja välineet, kokonaisarvio
- Materiaalia suositellaan tulostettavan värillisillä tulostusasetuksilla, jotta diojen asetukset pysyvät oikeina

ARVIOINTITYÖKALU JA ASIAKASKIRJAUKSET

- Käyttäessäsi arviointityökalua (Hyvinvointini ja Käyntiarvio -lomake) on suositeltavaa kirjata siitä nousevia teemoja asiakaskertomukseen

HYVINVOINTINI -LOMAKE

- Asiakasprosessin alussa suositeltavaa kirjata:
 - Mitä hyvinvoinnin teemoja arvioitiin
 - Mitkä olivat arvioinnin tulokset (mistä ei huolta ja on huolta, mitä teemoja arvioinnissa nousee)
 - Mitä teemoja valitaan työskentelyn kohteeksi ja tavoitteeksi arvioinnin pohjalta
- Asiakasprosessin lopussa suositeltavaa kirjata:
 - Todetaan, että arvioidaan uudelleen alussa arvioituja hyvinvoinnin teemoja
 - Todetaan mahdollisesti tapahtunut muutos hyvinvoinnin teemoissa sekä mahdolliset muut saavutetut tavoitteet ja jatkosuunnitelma

KÄYNTIARVIO -LOMAKE

- Käynneillä kerätystä palautteesta on suositeltavaa kirjata:
 - lyhyesti se, että kysyttiin palautetta käynnistä
 - lyhyesti kooste palautteesta ja asiakkaan kokemuksesta

HYVINVOINTINI

Koulunkäynti ja oppiminen

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Sosiaaliset suhteet: koti- ja perhesuhteet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Sosiaaliset suhteet: kaverisuhteet

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Mielen hyvinvointi

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Terveys

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Arjen hallinta: vuorokausirytmii ja mielekäs tekeminen

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Arjen hallinta: talous ja resurssit

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

KÄYNTIARVIO

Keskustelun aiheet tai välineet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Vuorovaikutus työntekijän kanssa

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Kokonaisarvio

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Muuta huomioitavaa:

HYVINVOINTINI: KOULUNKÄYNTI JA OPPIMINEN

Tässä kohdassa arvioidaan sitä, miten opit saavutat tavoitteesi ja käyt koulua. Opiskelua tukevat erilaiset opiskelutaidot sekä -rutiinit, esimerkiksi se kuinka säännöllisesti teet kotitehtävät ja mahdolliset projektit tai miten valmistaudut kokeisiin. Oppimista saattavat haitata erilaiset oppimisen pulmat, jotka voivat liittyä esimerkiksi lukemiseen, kirjoittamiseen, matematiikkaa tai keskittymiseen. Tärkeää on myös arvioida, miten kuormittavaksi koet opiskelun ja kuinka säännöllisesti jaksat käydä koulua.

Voit arvioida koulunkäyntiäsi ja oppimistasi esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Koetko oppivasi asiat helposti vai onko uusien asioiden oppiminen sinulle hankalaa?
- Kauanko opiskelu vie arjestaasi aikaa?
- Onko sinulla joitain mahdollisia vaikeuksia, jotka vaikuttavat oppimiseesi?
- Myöhästytkö usein tai onko sinulla paljon poissaoloja?
- Tiedätkö miten valmistautua kokeisiin tai aloittaa ja saada valmiiksi erilaiset opintoihin liittyvät tehtävät?
- Saatko tarvittaessa apua opiskeluusi?
- Huolettaako sinua opintojesi edistyminen/jatko?
- Koetko opinnot kuormittavaksi?
- Millainen suhde sinulla on opettajaasi?

HYVINVOINTINI: SOSIAALISET SUHTEET

Tässä kohdassa arvioidaan sosiaalisia suhteitasi ja esimerkiksi sitä, miten tyytyväinen olet tämän hetken ihmissuhteisiisi. Sosiaalisilla suhteilla ja sosiaalisella pääomalla on vaikutusta meidän hyvinvointiimme. On tärkeää, että elämäämme kuuluu läheisiä ihmisiä, perhettä, kavereita, ystäviä tai yhteisö, joilta saamme tarvittaessa huomiota, tukea ja apua. Sosiaalisten suhteiden riittävyys vaihtelee yksilöittäin. Sosiaaliin suhteisiin voi liittyä myös erilaisia haasteita, kuten riitoja, syrjintää tai kiusaamista. On hyvä miettiä millaisia keinoja sinulla on ratkaista mahdolliset sosiaalisissa suhteissa ilmenevät haasteet ja mahdollisesti solmia uusia ihmissuhteita.

KOTI- JA PERHESUHTEET

Ensimmäiseksi saat arvioida koti- ja perhesuhteitasi.

Voit arvioida koti- ja perhesuhteitasi esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

-Ketä perheeseesi kuuluu? Onko sinulla muita läheisiä ihmisiä/aikuisia?

-Koetko kotona itsesi rakastetuksi? Entä ulkopuoliseksi?

-Millainen on parisuhde-/seurustelutilanteesi?

-Onko sinulla kotona joku johon luottaa ja kenelle keskustella vaikeista tai mieltä askarruttavista asioista?

-Hyväksyykö perheesi sinut sellaisena kuin olet?

-Riiteletkö vanhempiesi tai sisarustesi kanssa?

-Onko sinulla lemmikkieläimiä?

KAVERISUHTEET

Seuraavaksi saat arvioida kaverisuhteitasi.

Voit arvioida kaverisuhteitasi esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Onko sinulla kavereita/ystäviä? Onko sinulla enemmän kuin yksi hyvä kaveri?

- Hyväksyvätkö ystäväsi sinut sellaisena kuin olet?

- Kuinka voisit parantaa ihmissuhteitasi?

- Oletko kokenut syrjintää? Millaisissa tilanteissa?

- Miten pidät yhteyttä kavereihisi?

- Pystytkö tarvittaessa solmimaan uusia ihmissuhteita?

- Oletko kokenut kiusaamista? Millaisissa tilanteissa?

HYVINVOINTINI: MIELEN HYVINVOINTI

Tässä kohdassa arvioidaan sitä, minkälaisia tunteita koet ja miten ne vaikuttavat toimintaasi. Kun mieli voi hyvin, pystymme tekemään haluamiamme asioita ja ilmaisemaan itseämme. Silloin meillä riittää voimavaroja kouluun, kavereihin, harrastuksiin ja muihin tärkeisiin asioihin. Pystymme myös selviämään vaikeista tilanteista, ja luotamme itseemme. Toki on normaalia olla hetkittäin esimerkiksi alakuloinen tai jännittää jotakin asiaa.

Voit arvioida omaa mielen hyvinvointiasi esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Koetko enemmän mukavia tunteita, kuten iloa ja tyytyväisyyttä vai ikäviä tunteita, kuten surua tai vihaa?
- Pystytkö innostumaan mukavista asioista?
- Onko sinulla riittävästi voimavaroja koulunkäyntiin, ihmissuhteisiin sekä muihin tärkeisiin asioihin?
- Huomaatko omat vahvuutesi ja taitosi?
- Estääkö jännitys, ahdistus tai jokin muu tunne sinua usein tekemästä haluamiasi asioita?
- Haittaavatko huolet nukkumistasi tai keskittymistä opiskeluun?
- Pelkäätkö usein erilaisia asioita?

HYVINVOINTINI: TERVEYS

Tässä kohdassa arvioidaan sinun terveyttäsi. Voimme monella tavalla pitää huolta omasta terveydestämme, kuten syömällä säännöllisesti ja terveellisesti, liikkumalla ja nukkumalla riittävästi. Terveellinen ruoka, liikunta ja uni vaikuttavat terveyteemme. Säännöllisissä lääkärin tai terveydenhoitajan tarkastuksissa on hyvä käydä. Hampaiden terveydestä huolehtiminen on tärkeä osa terveyttämme. Sairastuessa on tärkeää muistaa levätä tarpeeksi ja hakeutua tarpeen mukaan lääkäriin. Myös monilla päihteillä, kuten tupakalla, nuuskalla, alkoholilla tai huumeilla, on vaikutusta terveyteemme.

Voit arvioida omaa terveyttäsi esimerkiksi seuraavien kysymyksien avulla:

- Nukutko riittävästi?
- Syötkö terveellisesti ja säännöllisesti?
- Liikutko ja oletko aktiivinen päivittäin?
- Käytätkö päihteitä?
- Oletko ollut usein kipeänä viimeisen puolen vuoden aikana?
- Maltatko levätä tarpeeksi, mikäli sairastut?
- Jos sinulla on joki sairaus tai vamma, saatko tarvittaessa apua sen hoitoon?
- Koska olet viimeksi käynyt lääkärillä tai terveydenhoitajalla? Entä hammaslääkärillä?
- Huolehditko seksuaaliterveydestäsi?

HYVINVOINTINI: ARJEN HALLINTA

Tässä kohdassa arvioidaan arjen hallintaasi ja sitä, mistä arkielämäsi koostuu ja miten se sujuu. Hyvä arki on hyvinvoinnin perusta. Se sisältää tasapainoisessa suhteessa koulunkäynnin/opiskelun lisäksi erilaisia rutiineja ja arkisia velvollisuuksia, tavoitteellista työskentelyä eri asioiden saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä vapaa-aikaa harrastuksineen. Arjen on hyvä pitää sisällään kullekin yksilölle mielekästä ja antoisaa tekemistä. Myös käytettävissä olevat resurssit sekä talous vaikuttavat arkeemme oleellisesti.

VUOROKAUSIRYTMII JA MIELEKÄS TEKEMINEN

Ensimmäiseksi saat arvioida vuorokausirytmiasi sekä tekemisen mielekkyyttä arjessasi.

Voit arvioida arjen hallintaasi liittyvää vuorokausirytmisiä sekä tekemisen mielekkyyttä seuraavien kysymysten avulla:

- Minkälainen on sinun arkesi? Mitä hyviä asioita siihen kuuluu?
- Onko sinulla riittävästi vapaa-aikaa? Mitä teet vapaa-ajalla?
- Onko sinulla jokin harrastus? Mitä haluaisit harrastaa?
- Minkälainen on sinun vuorokausirytmisi? Miten käytät vuorokauden 24 h?
- Teetkö/osaatko tehdä kotitöitä (siivous, pyykinpesu, ruoanlaitto, kaupassakäynti jne.)?
- Onko sinulla riittävästi aikaa opintoihin?
- Viekö jokin asia, kuten pelaaminen tai sosiaalinen media, merkittävästi aikaa?

TALOUS JA RESURSSIT (Huomio asiakkaan ikä, tämän voi jättää väliin nuorimmilta asiakkailta)

Seuraavaksi saat arvioida arkesi vaikuttavia resursseja sekä talouttasi.

Voit arvioida arjen hallintaasi liittyvää taloutta ja resursseja seuraavien kysymysten avulla:

- Miten ja kenen kanssa asut tällä hetkellä?
- Millainen rahankäyttäjät olet?
- Miten rahoitat opiskeluaikaisen elämäsi ja opiskeluvälineesi?
- Salliiko taloustilanteesi/perheesi taloustilanne harrastukset tai muun mielekkään tekemisen?
- Oletko tyytyväinen nykyiseen asumiseesi?
- Mitkä ovat tulosi ja menosi?
- Oletko valmis itsenäistymään?

KÄYNTIARVIO –LOMAKKEEN TEEMAT

Pyytäisin sinua arvioimaan käyntiä, jotta saan palautetta työskentelystäni ja vuorovaikutuksestamme. Tämä auttaa tulevilla käynneillä kohdentamaan aikaamme ja työskentelyämme sinun kannalta olennaisiin asioihin.

KESKUSTELUN AIHEET JA VÄLINEET

Tässä kohdassa saat arvioida käynnillä käymäämme keskustelua sekä käynnin aikana mahdollisesti hyödyntämiämme välineitä. Keskustelimme ko kannaltasi oikeista ja oleellisista asioista ja aiheista. Olivatko käynnille valitut välineet tai menetelmät kannaltasi hyödyllisiä, mieluisia tai auttavia?

VUOROVAIKUTUS TYÖNTEKIJÄN KANSSA

Tässä kohdassa saat arvioida käynnin aikaista vuorovaikutustamme. Voit miettiä, koitko vuorovaikutuksemme avoimena, kannustava ja asiallisena. Lisäksi voit miettiä, koitko tullesi kuulluksi ja saitko käynnin aikana tarpeeksi tilaa. Voit myös arvioida, olisitko toivonut työntekijältä aktiivisempaa tai passiivisempaa otetta.

KOKONAISARVIO

Lopuksi saat antaa kokonaisarvion käynnille. Tässä kohdassa voit arvioida koitko käynnin hyödyllisenä ja oliko käynnistä sinulle apua.